

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 3 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 30 vin. za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krone, za četrto leta 2 kroni, katera naj se pošilja: Upravništvu „Domovine“ v Celju.

Državni zbor.

V seji dne 22. t. m. je bilo več nujnih predlogov umaknjenih, in razprave, kako naj se vrši generalna debata o proračunu, so bile zelo mirne, tako, da je pričakovati rednega in mirnega delovanja zbornice. Socijalni demokratje so vložili obširno prošnjo, da se uvede splošno starostno in invaliditetno zavarovanje. Poslanec Stein je interpeliral predsednika, zakaj se doslej ni spominjal smrti predsednika Mac Kinleya. Ministrski predsednik in železniški ministr sta odgovarjala na razne interpelacije, potem pa so nadaljevali razpravo o nujnem predlogu, da se mitnice odpravijo. Govoril je tudi Tschernigg, ki je povdarjal, da je zbornica že meseca sušča ednoglasno sklenila, da se mitnice odpravijo, istotake privatne, ter se obširno pečal z mostno mitnico v Spod. Dravogradu na Koroškem. Posl. Jarosch povdarja, da je za vojne izlete n. pr. na Kreto, v Kitaj, vedno dovolj denarja, da bi se pa odpravile mitnice in bi se s tem odvezlo kmetom veliko breme, vlada ne dopusti, ker se boji primanjkljaja. Finančni minister Böhm-Bawerk odgovarja, da noče prevzeti nase odgovornosti, da bi v državnih blagajnah nastal zopet primanjkljaj.

Pri glasovanju je bila nujnost predloga za odpravo mitnic sprejeta soglasno, kar pa seveda nima dosti pomena, ker iz izvajanj fin. ministra sledi, da se mitnice ne odpravijo 3. dnem 1. ja nuvarja 1902, kakor je sklenila zbornica.

Potem je sledila razprava o nujnem predlogu, da se podržavijo proge avstrijske severo-zahodne in južno-severne nemške zvezne železnice in proge avstro-ogrske železniške družbe. Posl. Kaftan pravi, da bi bilo podržavljenje teh prog velikega gospodarskega in prometno političnega pomena. Železniški minister odgovarja, da priznava veliko korist, ki bi nastala iz tega, opozori pa poslance na velike težkoče, ki bi se temu stavile nasproti. Podržavljenje teh prog je gospodarski problem prve vrste, in da se ga dobro reši, treba rešiti celo vrsto vprašanj, juridičnih in tarifno političnih ter vprašanj železniškega kredita. Govori še nekaj poslancev, potem je bila razprava o tem pretrgana. Naučni minister je odgovoril na interpelacijo glede naseljevanj francoskih duhovnih redov na avstrijskih tleh, ter povedal, da so došle dosedaj še le tri prošnje za dovoljenje, edna od teh je že rešena, ter se francoske karmelitarice naselje na Solnograškem, ker ni bilo vzroka, da bi se prošnja odbila. Poslanec Eisenkolb je podal nujni predlog, da se izvrši načrt zakona v varstvo države in ljudske blaginje, naperjen zoper duhovne redove in kongregacije ter zidanje samostanov.

V seji dne 23. t. m. je sprejela zbornica z dvetretjinsko večino nujnost Kaftanovega predloga, da se namreč podržavi severozapadna železnica. Potem je dr. Stransky utemeljeval nujnost predloga, naj vlada strogo preiskuje dogodke, ki so se vršili dne 22. septembra t. l. v Litavi ter kaznuje nemške izgrede, ki so ob priliki neke slavnosti izživali Čebe, pobijali okna, napadali v celih tolpah Čebe in jih pretepali. Ministrski predsednik je hotel oprati te nemške aurovati

in je omaloval izgrede. Potem se je razprava pretrgala. Poslanec Pantuček je predlagal, naj se pozove proračunski odsek, da poroča tekom dveh tednov o zboljšanju plač diurnistov.

To vprašanje o gmotnem stanju nižjih uradnikov je že nekaj let na dnevnem redu. Vlada se je doslej redno sklicevala na to, da nima potrebnega pokritja v državnem proračunu. Zato zahteva finančni minister, naj državni zbor dovoli davek od vozniških listkov, da zboljša plače.

V seji dne 24. t. m. so nadaljevali razpravo o nujnem predlogu posl. Stranskyja glede izgrediv v Litavi in je bila nujnost sprejeta.

Nato je zbornica razpravljala o nujnem predlogu poslanca Seitzja, da se ukrene kaj v korist brezposelnih delavcev. Dokazoval je, da je obupnemu stanju delavstva kriva sedanja industrijska kriza. Ministrski predsednik je dejal, da je brezposelnost redna prikazen, ki se pojavi vsako leto ob bližajoči se zimi, ker se ob tem času morajo ustaviti razna dela. Povdarjal je, da bo vlada storila vse, kar je v njenih močeh, da olajša bedo. Nujnost predloga je bila sprejeta soglasno.

V seji dne 25. t. m. je bil na dnevnem redu nujni predlog glede starostnega in invaliditetnega zavarovanja, preskrbljenja vdov in sirot in zavarovanja zoper brezposelnost. Poslanec Eldersch je povdarjal, da zbolí vsako leto gotovo okrog pet milijonov delavcev, od katerih pa je komaj polovica zavarovana za slučaj bolezni. Država bi morala več dati za zavarovanje, vsaj tretjino, tretjino delodajalci in tretjino delavci. Nujnost predloga je bila sprejeta.

Potem je prišlo na dnevni red prvo branje proračuna. Govoril je poslanec Fink o terminski kupčiji in zahteval od vlade, naj jo odpravi, ker bode sicer njegova stranka (krščansko socijalna) glasovala zoper proračun. Kot drugi govornik je nastopil posl. Jaworski, ki je izražal veselje, da je slednjič vendar na dnevnem redu razprava o proračunu, ker bode po rešenju proračuna dana zbornici prilika tudi parlamentarnim petem rešiti razmerje napram Ogrski in storiti prve priprave za delo, ki čaka zbornico vsled potrebne obnovitve trgovinskih zvez.

Izjavil je, o čem bodo razpravljali poljski poslanci tekom razprave o proračunu, namreč o varstvu poljedelstva, o povzdigi pravičnosti in omike, kar je glavni pogoj mirnega skupnega življenja narodov.

V obrambo slov. odvetnikov.

Odkar „Štajerc“ izhaja, besni v vsaki številki proti slovenskim odvetnikom in proti slov. duhovnikom. Najhujše psovke naklada tema stanovoma, dobro vedo, da je sloga med tema neodvisnima stanovoma na Spod. Štajerskem najmočnejši jez proti navalom nemškega odpadništva. „Štajerc“ in njegovi zaplatniki si mislijo: ako le ugonobimo ta dva stanova, potem je zmaga naša. Ta dva stanova sta naj bolj pripomogla do tega, da se je narodna zavest ukoreninila v masi slovenskega kmetstva; ta dva stanova sta glavna stebra slov. posojilnic; te pa gospodu Ornigu in njegovim podreptnikom niso po godu; te črtijo kakor trn v peti, ker bi

radi s svojimi posojilnimi društvi preplavili in omrežili celi Spod. Štajer — v čast in blagor izveličalne Germanije. Ves svoj žolč izpraznil je „Štajerc“ v zadnji številki nad slovenske odvetnike pod naslovom: „Nemci in Slovenci.“ Tukaj pripoveduje, da je dobil „Štajerc“ po milosti g. Orniga „eno karto“ za mariborski shod Nemcev, kateremu je Ornig sam predsedoval. Na tem shodu so začeli baje nemški advokati — navzoči so bili dr. Wolfhardt iz Dunaja, dr. Glantschnigg iz Maribora, dr. Ambrositsch iz Ptujja, dr. Mravlag iz Celja itd. — „šinfati“ čez Slovence kakor drugače „šinfajo“ slovenski advokati „na Nemce“. Ko je en gospod „dohtar“ iz Dunaja — tako piše „Štajerc“ — rekel, sloven. kmet ni pošten človek, je urednik „Štajerca“ vstal in in rekel: „Slovenski kmet je veliko poštenjši, kakor študirani gospodje, kateri ljudi enega proti drugemu ščuvajo, da potem polnijo svoj žep“.

Potemtakem bi urednik „Štajerca“, gosp. Kalchberg, napadel tudi nemške odvetnike.

Nam se samo to čudno zdi, da nobeden nemški list, tudi „Pinčanka“ ni izvzeta, kojo ureduje g. Kalchberg, ni prinesel v svojem poročilu o mariborskem shodu nikake vesti o tem „govoru“. Ni verjetno, da bi nemški listi, posebno „Pettauer Zeitung“, kaj takega zamolčali. Na drugi strani pa, tudi dobro vemo, da je „Štajerc“ lažnjivi list, ki je odvisen od nemških ptujskih trgovcev. Dvojno je mogoče: ali je „Štajerc“ govoril resnico, ko je to pisal, ali pa so nemški listi v svojih poročilih, ki o takem govoru ničesar ne vedo, govorili neresnico. Če je „Štajerc“ pisal resnico, se nam samo to čudno zdi, zakaj je dr. Ambrositsch, zastopnik „Štajerca“, tako tesno zvezan s tem listom, ki slov. in nemške odvetnike blati. Pri dr. Ambrositschu ponujajo vsakemu kmetu, ki pride v njegovo pisarno, „Štajerca“.

Če pa „Štajerc“ — kakor je to verjetno — ni pisal resnice, je očitno, da si hoče kot volk ovčjo obleko obleči, da tem lažje nevedno ljudstvo slepi in zapeljuje. On si misli: če se malce zlažem ter po odvetnikih v obče udarim, ne bom škodoval nemškim odvetnikom, ker njihovi klijenti itak „Štajerca“ ne beró. Če pa sloven. skemu odvetniku s to lažjo škodujem, sem dosegel to, kar hoče g. Ornig in njegovi pripadniki.

To je lokavost, ki zasluži pošteno okrcanje in ožiganje.

A neko drugo velevažno priznanje je „Štajercu“ pri tej priliki ušlo. To pa z veseljem tukaj pribijemo, ker smo prepričani, da bode slovenski kmet, ki je razsoden in pameten spoznal, kakove gore list je „Štajerc“. On piše namreč: „V Radgoni pa je moral „Štajerc“ ostati pred vratmi. Tam ga niso pustili notri! Mi moramo tukaj povdarjati, da je bil v Radgoni shod nemške ljudske stranke, koji načelnika sta bila deželna odbornika dr. Derschatta in dr. Kokoschnigg. Ti gospodje torej niso niti poštenjaka „Štajerca“ v zborovalnico pustili ter s tem pokazali, kako naklonjenost imajo do „štajercévič“ pripadnikov. Koliko manj ima slovenski kmet narodnega mišljenja pričakovati od teh graških gospodov! Če bi bil „Štajerc“ pošten list, bi se mu morale oči odpreti, in bi on moral z nami

vred na glas zakričati: „Proč od Gradca!“ A „Štajerc“ tega ne bode storil, ker ni odkritosrčen, pravičen in resnicoljuben. On samo z lažmi in hujkanjem ščuja proti stanovom. Naš slovenski pesnik Koseski pravi: „Kdor zaničuje se sam, podlaga je ptujičevi peti!“ „Štajerc“ berači za vstop pri Nemcih; ti ga postavijo pred vrata; a on vendar na vse pretege hvali graške Nemce in se upira gestu: „Proč od Gradca!“ Tako pošten človek ne dela. Slovenski odvetniki niso ničesar zagrešili, kakor da zahtevajo slovensko uradovanje. Nikogar ne silijo v svoje pisarne. Če bi oni smeli stranke tako loviti, kakor jih love nemčurski trgovci, bi sploh nobenega nemškega odvetnika v Ptuj ne bilo več. Tudi nemčurski trgovci bi ne imeli tako visokega grebena, kakor ga imajo sedaj.

Mi ne moremo tako napadati, kakor na pada „Štajerc“; želimo pa, da se ustanovi list v Ljubljani, ki ga bodo izdajali štajarski rodoljubi. Potem se bode gospod Orniš spominjal besed, da je pod kožo tudi on „krvav“.

Slovenski odvetnik.

Celjske in štajarske novice.

(Tujci v Celju.) Lansko leto se je mudilo v Celju 502 tujih strank, in sicer 2486 moških in 975 ženskih, torej skupaj 3963 oseb. Število tujcev je v primeri s predlani precej naraslo.

(Gledališka predstava.) Kakor vsako leto se bode tudi letos uprizorila na gledališkem odru „Narodnega doma“ ljudska igra „Mlinar in njegova hči“. Dasi je ta igra splošno znana, se vendar nadajamo, da bode vkljub temu gledališka dvorana zasedena do zadnjega kotička, da na ta način vzbudimo naše pevsko društvo in naše vrle diletante k čilemu delovanju, ker je od gmotnega uspeha prve predstave odvisen nadaljni razvoj za našo narodno prosveto tako eminentno važnega hrama modric. Posamezne vloge so dobro proučene, in kolikor smo se imeli priliko prepričati, letošnja predstava ne bode zaostajala za lansko temveč jo v umetniškem oziru še prekašala. Našo mestno in okoliško gospodo in sploh vse naše narodno občinstvo vabimo, da se na večer Vseh svetnikov v čim lepšem številu snide v narodnem hramu, kjer bo slovenska Talija praznovala svoj praznik.

(Dan Vseh svetnikov) se je približal, in na pokopališčih, kjer spe naši dragi v svetem pokoju, je zavladalo gibanje. Vse krasi in diči z jesenskimi cvetovi grobe milih rajnih, tako, da bodo na dan Vseh svetih pokopališča spremenjena v lep, cvetoč vrt, znak pijetete do pokojnih. Isti dan bode tudi „Celjsko pevsko društvo“ na slovenskem okoliškem pokopališču ob 3. uri popoldne zapelo več nagrobnic v spomin na umrle.

(Vabilo.) Izvršujoči člani „Celjskega pevskega društva“ vabijo se k pevskim vajam, ki se vrše danes, jutri in pojutrišnjim točno ob 8. uri zvečer v „Nar. domu“. Odbor.

(Porotno sodišče.) Za zadnje porotno zasedanje v Celju leta 1901 pri tukajšnjem okrožnem sodišču je poklican za predsednika porotnega sodišča Anton pl. Wurmser, predsednik okrožnega sodišča, za njegove namestnike pa deželno sodni svetniki Jos. Reitter, Oto pl. Fladung in Ljud. Perko.

(Glas iz občinstva.) Cesta od kapucinskega mosta skozi Breg se nahaja v sedanji jesenski dobi v tako slabem položaju, da je groza. Naj je samo malo vlažno vreme, že se omehča cesta, in čezinčez se razlijejo blatne mase, da so prebivalci Brega, katerim je naložena kazen, da morajo hoditi po tej cesti, vsak hip v nevarnosti, da jim ostane črevelj v blatu. Ako pa še celo malo dežuje, tedaj je na nekaterih mestih prehod naravnost nemogoč, ako si nočeš oblatiti hlač prav do kolen. Škoda, da sedaj ni sezona za kopanje, tedaj bi nekov pridni obiskovalec kopališča „Diane“ in naš okrajni odbornik videl, kako se jadra po blatnem jezeru. Ako se skoraj ne popravi cesta, treba bo razpisati nagrado za konstrukcijo takšnega čolna, ki bi nas, Brežane, prevažal čez blatne mase.

(Duhovniške vesti.) G. Jos. Sigl, provizor v Zgornji Polskavi je nameščen za kaplana v Vitanje. — Provizor v Žusmu je postal g. Anton

Sebat, dosedaj kaplan pri Sv. Barbari pri Vurbergu. Prestavljeni so: Gg. Jakob Kranjc z Vrankega v Št. Peter v Sav. dolini, Fr. Gomilšek iz Jarenine k Sv. Barbari pri Vurbergu, Alojzij Kramaršič iz Vitanja v Jarenino.

(Promocija.) Doktorjem prava je bil promoviran na graškem vseučilišču g. Karol Kavčič iz Trsta.

(Nujni predlog.) Poslanec Robič in tovariši so podali v državnem zboru nujni predlog, v katerem se od vlade zahteva, da takoj poizve o škodi, nastali vsled trajajočega deževja in poplav v mariborskem in slovenjegraškem okraju, ter potem podeli potrebnim prebivalcem iz državnih sredstev zadatne podpore.

(Poplava Pesnice.) V državnem zboru so poslanci dr. Ploj, Robič, Žičkar, baron Morsey in tovariši podali predlog, da država pomaga vsled poplave Pesnice oškodovanim občinam v ptujskem, ormoškem in šentlenartskem okraju. V ta namen naj vlada kmečkemu prebivalstvu zdatno odpiše davek in podeli podporo v bedi se nahajajočim, bodisi v živilih, bodisi v denarju.

(Nova pivovarna na Laškem.) Nemci na meravajo ustanoviti v Laškem trgu pivovarno, z namenom seveda, da bi konkurirala z ondotno slovensko pivovarno, ki ima preiti v last „Ljubljanske kreditne banke“. Vedno silnejše se kaže potreba, da se v gospodarskem oziru postavimo čisto na lastne noge. Nemci nas izkoriščajo povsod, a mi jim pri tem gremo na roke, ker kupujemo od njih. V tem oziru bi bilo treba resnega razmišljanja in več podjetnosti. Gospodarska osamosvoja je prvi pogoj povoljnemu narodnemu napredku.

(Občinske volitve.) Na Cigonci pri Slov. Bistrici so se že vršile druge volitve v občinski odbor. Zmagali so tudi v I. razredu slovenski moške; sedaj je občina popolnoma v slovenskih rokah.

(Trpinčenje vojakov.) Dne 17. t. m. je pobegnil iz pijonirske vojašnice v Ptuj rekrut ter se napotil proti domu na Hrvaško. Pred vasjo Leskovec pa ga je prijel čevljar Savec, ker je sumil, da je vojak pobegnil, ter ga odpeljal nazaj v Ptuj. Vzrok, da jo je popihal od vojakov, je bil ta, ker ga je njegov višji udaril s puško v prsa s tako silo, da je revež omedlel, ter ga tudi drugače ranil. Skrajni čas je, da se tako surovo postopanje pri vojakih odpravi enkrat za vselej. Vojaško disciplino vzdržavati s surovo silo pač ni znak moderno urejene države.

(Hajdina niže Ptuj.) V nedeljo, dne 20. t. m. je otvoril gospod Grahar v Hajdini svojo novo narodno gostilno. Udeležba je bila ogromna. Prav junaško so nastopili ptujski tamburaši pod vodstvom nevtrudnega gospoda Kopicca. Ker ima g. Grahar sedaj prav lepe prostore, bi bilo želeli, da se večkrat napravi kaka veselica, ali prirede shodi pri njem.

(Ptuj.) Dne 29. junija t. l. se je vložila pri finančnem ministristvu pritožba proti davčnemu pristavu Konrad Sommerju. Imenovani je meseca junija ponoči ob pol 2. uri na ulici pred kavarno napadel Slovence ter jih psoval z „Windischer Hund, Narr, Trot!“ in tudi hotel dati ednemu zaušnico. Junaški davčni adjunkt je potem celo šel za Slovenci na kolodvor in jih zopet začel izzivati in psovati. Vprašamo torej, ali je to obnašanje za državnega uradnika, da ob pol 2. uri ponoči na ulici kriči in napada? Kaj bi poreklo ministristvo in ravnateljstvo, ako bi to storil slovenski uradnik? Kje je pravica? Skoraj bodo minuli štirje meseci, odkar se je pritožba vložila, in se še dosedaj ni nič ukrenilo. Primoran je bil napadanec to celo stvar urgirati po g. državnem poslancu, in bode vsak pravični imel priliko uvideti ako je na tak sirovi način napaden, da je dolžan zahtevati zadoščenja.

(Grozna surovost.) V Slavšini pri Ptuj je živel kmet Germič z ženo Alojzijo pri njeni materi Mariji Rantaša, ki je imela pri sebi tudi svojega mutastega sina. Germič je bil jako surov mož ter je živel v vednem prepiru s svojo ženo in njeno materjo. Pred petimi leti je naenkrat izginil Germič, in vsa poizvedavanja po njem so bila brezuspešna. Sedaj pa se je vendar posrečilo žandarmeriji priti hudodelstvu na sled. Tašča Marija Rantaša je svetovala namreč svoji

hčeri Alojziji, naj svojega moža ubije. Ta je naročila mutastemu bratu, naj Germiča ustrelji, kar je ta tudi storil. Ustreljenega so vlekli potem v klet, kjer je ležal dva dni. Tretji dan so ga na kosce razsekali in v kotlu tako dolgo kuhali, da je šlo meso od kosti. Meso so potem zakopali v gnoju, kosti pa so sežgali.

(Izkopnine na ptujskem polju.) Pri Hajdini je prof. Gurlić zopet odkopal en tempel rimskega solnčnega boga. Tempel je sedem in pol metrov širok in še edenkrat tako dolg. V templu je mnogo kipov, napisov, denarja itd. Profesor Gurlić pravi, da je bil sezidan začetkom prvega stoletja po Kristusu. Vse svetilke je pravi muzej redkih predmetov.

(Pri Sv. Marjeti ob Pesnici) se je vršil v nedeljo, dne 20. t. m. politični shod, na katerem je poslanec Fr. Robič poročal o uspehu odposlanstva glede Pesnice na Dunaju, o političnem položaju, o vinogradniških posojilih, o zadnjih nemških shodih in kaj nam je v bodoče storiti, da si ohranimo in utrdimo svojo narodno posest. Na shodu je tudi govoril poslanec dr. Rosina, ki je pojasnjeval krivice, ki se nam gode od Nemcev, ki so tudi vzrok, da slovenskim deželnim poslancem ni mogoče se udeleževati sej deželnega zbora v Gradcu. Navzoči poslušalci so navdušeno odobraval abstinenco naših poslancev in nato sprejeli predložene resolucije.

(Umrli je) v soboto v Ljutomeru ondotni davčni kontrolor g. Ivančič. Pogreb je bil včeraj. Naj v miru počiva!

(Iz Maribora.) V ponosnem „Narodnem domu“ mariborskega mesta so se ugnjezdile čudne razmere. Poročajo, da Nemci izganjajo Slovence iz njihovega doma, da se v njem poje nemške izzivalne pesmi, in tuli „haji“. Za slovensko društvo „Maribor“, ki ima namen izobraževati svoje člane, pa v „Narodnem domu“ ni prostora! — Kako je to vse lepo! V Mariboru, ki leži že na periferiji slovenskega ozemlja, kjer bi morali Slovenci goreti za svojo narodnost, vladajo razmere, da se nam mora krčiti srce srama in žalosti. Ali je to narodna zavest, ali je tako postopanje narodu v prid.

(Cvetoča jablana.) Na posestvu gospoda prof. Fr. Robiča v Lembahu, pri Mariboru, je jablana sedaj v poznih jesenskih dneh popolnoma razcvetela.

(Nov nemški dnevnik.) Vsenemci v Gradcu nameravajo pričeti z izdajanjem svojega dnevnika. Drugi graški listi so jim že vse premalo zagrizeni in nemški.

(Umrli je) v Gradcu č. g. minorit Fran Kuček, v starosti 73 let, doma od Sv. Marka pri Ptuj. Bil je velik dobronik otrok. R. i. p!

Poročilo

o rednem občnem zboru „Zveze slovenskih posojilnic“, kateri se je vršil v četrtek, dne 17. oktobra 1901, ob 10. uri dopoldne v sejni dvorani celjske posojilnice v „Narodnem domu“ v Celju. Zborovanje je vodil predsednik gospod Mihael Vošnjak. (Dalje.)

Še bolj nerazumljivo, kakor ono glede Koroscev, pa je dejstvo, da se je tudi pri nas na Štajarskem osnovalo, in to v najbližji bližini Celja nekaj posojilnic, katere pa — čudno — niso čutile potrebo, pristopiti v domačo „Zvezo“, nego so si poiskale zavetja na Kranjskem. Jaz želim tudi tem najboljšega uspevanja, toda opravičeno se bojim, da ustanovitelji, če jih je vodila tudi dobra volja, ne bodo želi tistega sadu, kot so se ga nadejali, in če tudi niso imeli nobenih strankarskih namenov. Faktično je namreč, da so vsi ti zavodi — če so tudi le, hvala Bogu, štirje — silno zvezani s konsumnimi društvi, od katerih pa žal, do danes nismo še bogve koliko povoljnega slišali. Jaz ne maram o tem obširno razpravljati, ker pričakujem, da se bode o tem v teku posvetovanja morebiti še kaj sprožilo, v katerem slučaju bodem imel priliko izreči svoje nemerodajno mnenje.

Živo se še spominjam besed, katere je pred nekaterimi leti izustil odlični odbornik celjske posojilnice pri enakem obč. zboru naše „Zveze“, kakor je današnji, da morajo pustiti oni upravitelji, ki imajo posla z denarnimi zavodi in z oskrbovanjem tujih kapitalov, vse ideale na

stran in vedno biti skrajno previdni in natančni ter se nikdar spuščati v nevarne spekulacije, še manj pa se pustiti zapeljati iz pravega pota iz strankarsko političnih ozirov. Glede notranjega pisarniškega delovanja nimam mnogo omeniti, ker sem večino istega, kar bi moral povedati tu, naznanil že v XI letopisu.

Naravno je, da delo čimdalje bolj narašča, tembolj, ker je imela „Zveza“ opravljati tudi hišno premoženje in gospodarstvo, in kakor je pričakovati, se pridruži tem poslom v bodoče še uprava tiskarne, če „Zveza“ isto prevzame v lastno oskrbovanje.

Gotovo je, da bo potreba sčasoma tudi popolniti uradniški aparat, da bo zamogla „Zveza“ vstrezati vsem, na njo stavljenim zahtevam v popolni meri.

Da je bilo za eno uradniško moč dela več kot obilo, se sklepa lahko iz tega, da imamo do danes ca. 500 exhibitnih števil, in da se je ekspidiralo med letom poleg raznih okrožnic in oklicov, prilično do 800 navadnih pisem, izmed katerih so bila nekatera jako obširna.

Vrhutega je prepuščeno tajništvu tudi zvezno računovodstvo, in se je o istem položil račun, kakor je tiskan v „Letopisu“ na strani 91, o čemur bodeta poročala gospoda rač. pregledovalca. Naravno je, da sem pri računu obrnil glavno pozornost na sprejem doneskov, in da je bilo tudi tu veliko neprilic. Vendar sem stvar spravil do danes tako daleč, da sta z doneskom na dolgu le še 2 štajarski posojilnici. Kolikor mi je poročati kot revizorju, naj navedem sledeče:

Pregledovanje posojilnic, katero se je izkazalo kot neobhodno potrebno in neizmerno važno, se je, kakor se je pričelo ob mojem nastavljenju leta 1897, sedaj nadaljevalo.

Obiskal sem od zadnjega občnega zbora pa do danes naslednje zavode. Tu našteje potem revizor vse zavode, ki so bili revidirani. Iz poročila je razvidno, da je bilo vsega skupaj 85 raznih revizij in drugih potov. Razume se ob sebi, da so nekatere od teh revizij trajale po več kakor en dan, tako, da je bilo treba potovati dobrega pol leta, pri vsem tem pa je sestavil revizor še „Letopis“, katero delo vzame prilično tudi kake tri mesece, in povrh premagati še drugo pisarnično delo.

Pri vseh teh revizijah, nadaljuje potem revizor, sem se vestno trudil, odpraviti napake, v kolikor so po nekod iste še obstale, da si moram priznati, da vse posojilnice ne ubogajo svojega revizorja in se ne ravna po danih nankih, da sem navadno našel takšne napake, katere sem poprej že večkrat grajal.

(Dalje prih.)

Druge slovenske novice.

(Umrli je) dne 27. t. m. ljubljanski stolni prošt dr. L. Klofutar. Blag mu spomin!

(V mestno občino ljubljansko) je bilo do sedaj sprejetih 1150 oseb.

(Meščanska godba) v Ljubljani se le težko vzdržuje. Stroški za vzdrževanje godbe znašajo na leto 25.800 kron, dohodki pa okrog 22.000, torej primanjkljaja 4000 kron. Sedaj menijo prositi ljubljansko občino, da dovoli godbi brezobrestno posojilo 4000 kron, in naj se nabirajo novi člani, ki bodo podpirali godbo.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) ste izročili zastopnici Št. Peterske ženske podružnice sv. Cirila in Metoda v Ljubljani 1011 kron 37 vin., in sicer 811 kron 37 vin. kot čisti dohodek vselice, prirejene dne 6. t. m. in 200 kron pokroviteljine dr. V. Krisperja.

(Najvišje priznanje.) Pri petdesetletnem jubileju centralnega zavoda za meteorologijo je cesar odredil, da se g. Karolu Šavniku, mestnemu županu v Kranju, izrazi najvišje priznanje.

(Ogenj) je uničil dne 21. t. m. kozolec in skedenj posestnika Žiberta v Žabji vasi pri Novem mestu. Škodo cenijo na 4000 kron; zažgali so menda otroci.

(Visoka starost.) Vdova g. Josipina Küller, rojena v Radečah na Dolenjskem, je obhajala zadnji petek stoletnico svojega rojstva, ter je najstarejša žena na Dolenjskem. Gospa Küller je še čvrsta kot dekle.

(Uboj.) Dva dosedaj neznana človeka sta s kolmi napadla iz gostilne v Družinski vasi v domačo vas Brezovica na Dolenjskem se vračajoča 70letna starčka J. Luzarja in Mat. Breganta ter prvemu zadala tolike rane, da je naslednji dan umrl v bolnišnici v Kandiji pri Novem mestu.

(Utonila je) v Krki na Dolenjskem Amalija Omahen, žena železniškega čuvaja in mati devetih nedoraslih otrok. Prepeljala je, kakor vsak dan, svojo hčerko, ki obiskuje šolo v Šmihelu pri Novem mestu, čez Krko. Ko se je pa vračala nazaj, se je čolnič prevrnil. Hči je priklivala na pomoč očeta, ki je šel takoj reševati ženo v drugem čolnu, a bilo je zaman. Izginila je brez sledu.

(Vipavška železnica.) V soboto, dne 19. t. m. so predrl predor pri Rojčih v dornberški županiji, kar so praznovali delavci in ljudstvo. Predor je dolg 180 m. Dela pri železnici gredo hitro izpod rok, tako, da je pričakovati, da bo prihodnjo pomlad železnica izročena prometu.

(Koliko je Slovencev v Beljaku?) Občinski komisariji mesta Beljak so se trudili na vso moč, da bi našli pri ljudskem štetju same Nemce; ali vsi Slovenci se pa vendar niso dali prekratiti kar čez noč za Nemce, tako, da so našli v Beljaku 94 Slovencev; v Mohorjevo družbo pa je v Beljaku zapisan 101 ud. To je pa vendar malo čudno.

(Na gimnaziji v Celovcu) je letos 482 dijakov, med njimi 88 Slovencev. Beljaška gimnazija šteje 245 dijakov, med temi je samo 17 Slovencev.

(Celovško pokopališče.) Mestni odborniki v Celovcu so z 21 glasovi proti 2 sklenili, da se ne dovoli novo pokopališče blagosloviti. Za katoličane bodo napravili sedaj posebno pokopališče, katero bo seveda blagoslovljeno.

(Izkopavanje premoga) v Rovtsh pri Logatcu se nadaljuje in žila preiskuje. Rov v zemlji znaša sedaj blizu 12 metrov daljave. Vspeh je dovoljen.

(Nevarnega anarhista) so te dni zaprli v Trstu. Bil je zaprt že delj časa v Milanu, pred par leti pa so ga izgnali iz Švice, in takrat so bila tudi naša oblastva obveščena o njem. Nekoliko mesecev sem je bil ta nevarni anarhist skrit v Trstu, kjer so ga minoli četrtki zasledili in spravili v ječo.

(Samomor.) V Trstu se je ustrelil načelnik železniške postaje pri Sv. Sabi, Tyelik. Pokoj nemu se je večkrat omračil duh, in v takem stanju je gotovo izvršil samomor.

(Samomorilka.) V Opatiji se je vrgla iz okna svojega stanovanja sestra okrajnega glavarja v Voloskem, gđ. P. de Scarpa.

(Za spomenik cesarice Elizabete) v Pulju je doslej nabranih 8000 K. Deželni glavar istrski Campitelli na dva pisma pripravljalnega odbora niti odgovoril ni.

(Potrjen zakon.) Cesar je potrdil zakonski načrt, sklenjen od deželnega zbora mejne grofije istrske, s katerim se spreminjajo nekatere do ločbe veljavnih deželnih zakonov o pravnih razmerah učiteljev na javnih ljudskih šolah v Istri.

Politični pregled.

(Ministrska kriza.) Vsled mnogih nujnih predlogov, katere so razni poslanci vložili v državnem zboru, ni mogla priti zbornica do pravega delovanja, to je, zlasti do razprave o proračunu. In ker je Körber napram kroni obljubil, da bo proračun do določenega roka gotovo rešen, a so se zdaj nečadoma pojavile takšne zapreke, je strankam zagrozil, da ali odstopi ali pa razpusti državni zbor. Dne 25. t. m. se je ministrski predsednik odpeljal v Göttinge k cesarju, kjer mu je nameraval podati odstop celega ministerstva, ako se še tisti dan ne začne razprava o proračunu. No, slednjič se je vse povoljno izteklo, ker se poslanci umaknili svoje nujne predloge, in so v petek že začeli s proračunsko razpravo. A govori se, da kriza vendar še ni rešena; Körber je rekel, da nujni predlogi niso edini vzrok, zakaj hoče odstopiti, in da je vzrok globlji. — Razun te je na dnevnem redu še partijska kriza, ker je v ministrstvu samem nastalo nasprotje. Vzrok temu je minister Rezek, oziroma sklep češkega kluba z dne 16. oktobra. Klub je takrat izrekel celemu ministertvu iz

vzemši samo Rezeku nezaupnico. S tem je prišel Rezek v čuden položaj, in vsled tega namerava odstopiti.

(Nezaupnica poljedelskemu ministru.) Agrarna združitev, h kateri spadajo vsi kmečki poslanci raznih strank, je po viharji razpravi sklenila, izreči nezaupnico poljedelskemu ministru grofu Giovanelliju v zadevi kupčije s poljskimi pridelki na borzi. Stvar za katero se gre, je ta-le: Ubogi kmet se muči v potu svojega obraza, da pridelja zemske sadove. A sam jim ne more določiti cene, ampak židje na borzi delajo ceno poljskim pridelkom. Kadar kmet prodaja svoje sadove, takrat židje ceno znižajo, kadar kmet kupuje, jo pa povzdignejo. Tako pribarantajo židje na borzi vsako leto milijone. Poleg tega imajo „terminsko igro“ s pšenico. Na papirju kupujejo po tisoč stotov pšenice, a je nima oni, ki jo prodaja, in oni je ne dobi, ki jo kupuje, ampak dogovorita se le, da si bosta razloček v cenah izplačala gotov dan. To je navadna brezvestna igra za dobiček. Dve stranki se borita tako vedno: edna žene cene gor, druga jih pritiska dol — in kakršne cene se določijo v tej igri židovskih spekulantov, tako mora kmet prodajati in kupovati. Dokazano je, da so vsled kupčije z žitom na borzi cene v letih od 1878 do 1895 padle za celih 38 odstotkov.

(Volitve v hrvatski deželni zbor) se izvrše na celj črti v štirih dneh, in sicer od dne 6. do 9. novembra t. l. Hrvatski deželni zbor šteje 90 poslancev; a letos je razpisanih samo 88 mandatov, za mesto Reka niso namreč razpisane volitve, ker jo bočejo Mažari čisto odtrgati od hrvaške domovine. Zjedinjena opozicija, to je neodvisna narodna stranka (glasilo „Obzor“), in stranka prava (glasilo „Hrvatska“) — Frankova, čista stranka prava, žal, se ni pridružila zjedinjeni opoziciji in boče na lastno pest delovati v volilni borbi — še ni postavila kandidatov, razun v Zagrebu ki voli tri poslance. Opozicija se od bližnjih volitev nič dobrega ne nadeja in računa celo v naprej na izgubo ednega ali dveh mandatov, temu se ni čuditi, ako vpoštevamo razmere, v katerih se vrše volitve, grozen pritisk vlade in razne goljufije, ki se navadno vrše. Po sedanjem volilnem redu imajo le trije odstotki prebivalstva volilno pravico, in še pri tem majhnem številu volilcev so volilni imeniki čisto napačno sestavljeni, seveda na korist vlade. Kraje, kjer se bodo vršile volitve, bo zasedlo orožništvo in vojaštvo.

(Ogrski državni zbor) je imel dne 26. t. m. prvo sejo. Zbor sestoji iz 277 pristašev vladne, liberalne stranke, 92 pristašev neodvisne (Kotlovci in Ugronci) stranke, 25 ljudske stranke, 5 nacionalistov (4 Slovaki, 1 Srb), 1 demokrata, in 13 izven strank stoječih poslancev, med temi je 11 Sasov. Vlada stranka je izgubila pri volitvah 40 mandatov. Ministrski svet je sklenil, napraviti investicije v znesku 40 milijonov K, ker velike železne tvornice nimajo nikakih naročil in bočejo odpustiti večno delavcev. Za teh 40 milijonov naj bi se stavili železniški vagoni, puške repetirke in druge stvari.

(Ogrsko) Mažari bi radi, da bi Körber odstopil, in so ga zadaj čisto napadali. Povod temu je dal Körber s svojim govorom v prvi seji sedanjega zasedanja, govoreč o nagodbi med Avstrijo in Ogrsko. A naš ministrski predsednik tedaj pač ni mogel drugače govoriti, nego je govoril; saj ni rekel ničesar drugesa, nego da bo avstrijska vlada pri sklepanju nagodbe z Ogrsko se odločno potegnila za koristi avstrijskega prebivalstva, a Mažarom, ki so skrajno razvajeni, seveda to ni všeč, kajti dosedaj so bili navajeni, da so avstrijske vlade v prvi vrsti se ozirale najprej na ogrske koristi, a potem šele na avstrijske; tako smo bili mi vedno na škodi. Umerno je torej, da so Ogrji takoj planili po njem in da bodo še dalje rovali proti njemu.

(Francija.) Silno vznemirjenje vlada na Francoskem radi stavke, ki se pripravlja med rudarji. V francoski zbornici je bil te dni na dnevnem redu predlog o zagotovitvi minimalnega plačila 2 franka na dan za rudarje, o osemnurnem delavniku in o zavarovanju na starost. Ministrski predsednik Waldek-Rousseau je odklonil določitev minimalne plače in dejal, da je pri-

pravljen, pričeti posvetovanje za starostno zavarovanje. Neugodno se je izrekel tudi glede osebnega delavnika.

(Kitajsko.) Prestolonasledniško vprašanje na Kitajskem še vedno ni rešeno. Na dvoru sta dve stranki, ki imate vsaka svojega kandidata. Cesarica Kwangsi, povzročiteljica vojne in glavna podpirateljica protievropskega gibanja ima glavno besedo, dočim cesar nič ne šteje. Vendar pa je cesarici mnogo lažje na tem, da ostane z Rusijo v dobrem prijateljstvu.

(Vojna v južni Afriki.) Krügerju sta došla od neznane strani dva milijona frankov v angleškem denarju s posvetilom: „Prispevek za oboroženje in streljivo junaškim Burom.“ Bothove čete so sedaj pri Ermelu, in Angleži so jim za petami. Veliko število Burov je skritih v gozdih Windberga. Angleži upajo, da jih njihove čete zajamejo. Vreme je trajno neugodno in dela ve like ovire angleškim četam. V Kaplandiji je proglašeno obsedno vojno stanje; nihče ne sme zapustiti svojega bivališča. Kitchener ima baje na razpolago le še 3000 mož na konjih, zato zahteva nemudoma 10.000 konjenikov, ali vojni urad mu jih pošlje samo 3000 mož. Angleški pešci v boju z Buri ne morejo opraviti ničesar in služijo le kot posadke in straže. Iz taborišč ujetih Burov se poročajo zopet strašne vesti. V teh taboriščih je 109.418 ujetnikov, med temi 54.326 otrok. Zadnji mesec — september — je umrlo 2421 ujetnikov, med temi 1964 otrok. Gotovo je, da umre v taboriščih desetkrat več Burov, kakor jih pade na bojišču.

Književnost.

(Vabilo k naročbi.) Gosp. J. Okič, glavni urednik znanih „Kneipp-Blätter“ v Würshofen u, naš rojak, najavlja, da je na mnogovrstno zahtevo pripravljen izdati svoj potopisni roman „Der Zehnte Bruder“ (Deseti brat) v posebni izdaji. Za to vabi odjemalce k naročbi na to delo, ki se ne bo pojavilo v knjigarnah, ki pa bo vse-kako zabavno in poučno ob enem. Snov romana, v katerem ne bo nič izmišljenega, je zajeta iz življenja narodov na Balkanu, med katerimi je pisatelj 12 let preživel ter vse opisano v romanu videl z lastnimi očmi. „Deseti brat“ po tuje z Dolenjskega čez Hrvaško v Reko, od tam čez nekdanjo vojno granico v Bosno, Srbijo, Bolgarijo, Macedonijo, v Carigrad, od tam čez Grško v Albanijo, Črnogoro, Dalmacijo, Trst in od tam domov. Knjiga, ki se pojavi pred Božičem, bo okusno vezana in naročnina znaša samo tri nemške marke (3 K 60 vin.). Na deset nakrat naročenih izvodov se dobi ednajstega zastonj. Prosimo slov. časopise, da ponatisnejo to objavo.

Razne stvari.

(Jajce v zdravilstvu.) Kako vlogo igra jajce tudi v zdravstvenem oziru v vsakem domu vidi se iz sledečih črtic. Beljak od jajca, raztepen s sladkorjem in citrino, je najbolje sredstvo proti hripavosti. Vzeti se ga mora vsako uro žličico. Surovo jajce povzeto z vinom je posebno okrepčalno za po boleznih oslabele ljudi. Zoper opekline je dobro sredstvo položiti na rano tisto prozorno kožico, ki se nahaja takoj pod jajčevu lupino. Ako zastane kaka mala ribja koščica v grlu, dobro je popiti takoj surovo jajce, ki jo potegne seboj v želodec. Tudi zdravemu človeku se baje raztepeno jajce v jutranji kavi prav dobro prilega.

(O glasovitem laškem roparju Musolinu.) katerega so nedavno zasačili se poroča, da bodo orožniki, ki so ga ujeli, dobili 20.000 lir nagrade. Musolino je pri prvem svojem zaslišanju, obstal devet umorov in 14 poskušanih umorov. Ko je Musolino v roke sodnika položil to izpoved, je napravil dolgo ponižno prošnjo do italijanskega kralja, v kateri prosi za pomilostenje. V prošnji pravi, da on ni nikogar ubil iz hudobije ali z roparskim namenom, temveč le iz golega maščevanja do onih ljudi, ki so krivi, da je postal to, kar je sedaj. Musolino zaupa popolnoma v milost svojega kralja. — Pred dvema letoma je bil še pošten mladenič. Potem pa je bil od strani župana iste vasice, kjer je bival, obdolžen, da je napravil neko hudobijo, in obsodili so ga na 18 mesecev ječe. Ko je zarobenka Musolina — ki je bila zaslišana kakor priča — čula, da je nje zarobenec obsojen, zgrudila se je v sodni dvorani na tla in bila je mrtva na licu mesta. Zadel jo je kap. Ko je Musolino svojo ljubljeno devojko videl mrtvo, zgrozil se je in prisegel smrt vsem onim, ki so ga — kakor je trdil — po krivim dolžili hudodelstva. In res je na grozen način spolnjeval storjeno obljubo. Malo

časa potem, ko je bil obsojen v 18mesečno ječo, je pobegnil iz iste. In bila je resnica, da je bil po nedolžnem obsojen, kajti pozneje se je pojasnilo, kdo je kriv zločina, radi katerega je bil Musolino obdolžen. A bilo je prepozno, ker Musolino se je že maščeval na županu; tega so namreč našli nekega jutra nekje blizu njegove vasi ustreljenega. Potem je Musolino ubil vsako gar, ki se mu je hotel staviti na pot. In tako so neki zlobni ljudje iz poštenega in delavnega mladeniča naredili največjega briganta v Evropi — Rimski listi poročajo, da je lov na Musolina stal italijansko vlado okoli eden milijon lir.

Loterijske številke.

Gradec, 26. oktobra 1901: 81, 55, 27, 35, 2.
Dunaj „ „ „ 31, 18, 22, 20, 51.

Hiša z vrtom

v Gaberjih pri Celju zraven tovarne, pripravna za trgovino ali obrt je po nizki ceni **naprodaj**. Več pove OCVIRK ANTON, posestnik v Gaberjih št. 71, pošta Celje. (279)

(275)

Sorodnikom, prijateljem in znancem javno tužno vest, da je neusmiljena griza tudi od nas zahtevala žrtev ter nam vzela naša preljuba otroka, ozir. sestrico in bratca

Zorico in Milana.

Žalujoča obitelj Kurbus-ova.

Slivnica, dne 26. oktobra 1901.

(277)

Nina Ivančič roj. Den naznanja tem potom pretužno vest, da je njen nepozabljeni soproj, gospod

Josip Ivančič

c. kr. davčni kontrolor v Ljutomeru

danes ob polu 6. uri zjutraj, po dolgi mučni bolezni, previden s svetotajsti v 41. letu mirno v Gospodu zaspal.

Predragi rajni se priporoča v blag spomin! Ljutomer, dne 26. vinotoka 1901.

Učenec

z dovoljno šolsko izobrazbo, kateri ima sposobnosti za tiskarstvo in veselje do istega, se sprejme v uk v tiskarno D. Hribarja v Celju.

276 21

Hiša v trgu Šoštanj

v najugodnejši legi, za vsako obrt pripravna, se proda. Kupci naj pošljejo svoje oferte dr. Franu Mayer v Šoštanj do 15. listopada 1901, kjer se tudi izvedo vsi pogoji prodaje.

Na debelo. * Na drobno.

Postrežba točna. * Cene nizke.

Peter Majdič

trgovina z železnino „MERKUR“

Celje, Graške ulice št. 12.

Za stavbeno sezono vse stavbene potrebščine v največji izbiri.

Opozarja na svojo veliko zalogo travert, vodovodnih cevi, izdelkov iz kameščine, kakor cevi za kanalizacije in stranišča, nastavke za dimnike v vsakovrstnih oblikah, cementa, stavbenih in pohištvenih okovov, samokolnic, raznega rokodelskega orodja, kuhinjske priprave, štedilnikov itd.

Velika izber železnih nagrobnih križev!

Najnovejši stroji za prirejanje živinske krme

pri zimskem krmljenju v hlevih!

Stroji za rezanje píce s patentnim kolobarom, ki se jako lahko goni ter prihrani 40% moči, reznice za repo in krompir, mlinci za drobljenje, stroji za parjenje živinske píce, prenosljive štedilne kotlene peči z emajliranim ali z neemajliranim vložnim kotlom, stoječe ali vozeče, za kuhanje in parjenje živinske krme, krompirja, za mnogovrstne kmetijske in gospodarske potrebe itd., nadalje robkalnice za turšico, čistilne mlince za žito, trijere-stroje za izbiranje, stiskalnice za seno in slamo, z ročno gonjo, stoječe in vozeče.

Mlatilnice, geplje, jeklene pluge, valjarje, brane

Najboljše sejalne stroje „AGRIKOLA“ (sistem s potiskanjem kolesa) brez zmenjevalnih koles za vsako seme, za gorate in dolinske kraje.

Samotvorne patentirane brizgalnice za uničevanje sadnih škodljivcev in peronospor, izdelujejo in razpošiljajo pod jamstvom v najnovejši, priznani najboljši konstrukciji.

*** Th. Mayfarth & Co. ***

c. kr. izključno priv. tovarne kmetijskih strojev, li-varen in parnih fužin.

Dunaj, II/1, Taborstrasse št. 71.

Odlikovane z nad 450 zlatimi, srebrnimi in bronastimi stimi svetinjami.

Ilustrovani katalogi in mnogobrojna priznalna pisma zastonj. — Iščejo se zastopniki in prekupci. (317) 10-1

Dopisovanje tudi v slovenskem jeziku.